

Styrets rolle og plikter ved oppbud

Foredrag i Polyteknisk Forening PF Styrenettverk 22. mai 2019

Advokat Leif Petter Madsen

1. Innledning

- › Styrets handleplikt
 - › asl. § 3-4 og § 3-5
- › Forutsetningen om fortsatt drift
 - › regnskapsloven § 4-5 og § 3-3 a)
 - › IAS punkt 25 (International Accounting Standard)
- › Oppløsning av selskapet
 - › asl. § 3-5 andre ledd
- › Oppbudsplikten
 - › kkl. § 60-61 – insolvens
 - › strl. kap 31 – kreditorvern
 - › strl. § 407 første ledd b)

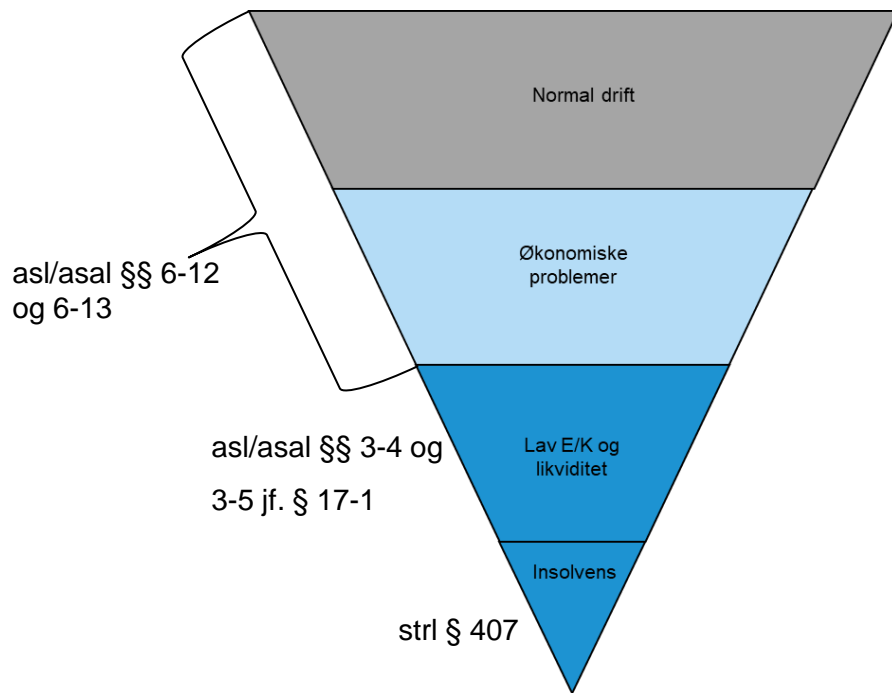
1. Innledning forts.

- › I en teoretisk "undergangspyramide" kommer handleplikten pga "lav EK og likviditet" foran oppbudsplikten som følge av insolvens.
- › Handlepliktens utgangspunkt er at styret må påse at selskapet har et forsvarlig kapitalgrunnlag i forhold til risikoen ved og omfanget av selskapets virksomhet
- › Hvis ingen relevante tiltak kan iverksettes, må eiendeler og gjeld vurderes til virkelig verdi ved avvikling.

Den finansielle stilling

Operasjonell handlefrihet

2. Lovgrunnlaget

2.1 Aksjeloven

- › Begjæring om gjeldsforhandling og konkursbehandling hører under styret, § 6-18

2.2 Konkursloven kap. XI - konkursskyldnerens stilling under konkurs

- › Kkl. § 101 – om opplysningsplikt mv.
- › Kkl. § 102 – reiseforbud – ikke reise ut av riket
- › Kkl. § 103 – møte på skiftesamling
- › Kkl. § 108 – styret representerer "skyldneren" og har de samme forpliktelser på det konkursrammede selskaps vegne som en personlig skyldner har i sitt bo

3. Konkursbehandling i praksis – styrets rolle

3.1 Møte med bostyrer

- › Ingen taushetsrett om styrets vurdering av de økonomiske og finansielle forhold
 - › Bostyrer har taushetsplikt om det han får kjennskap til om Skyldnerens personlige forhold og om andres personlige forhold i den utstrekning Skyldneren vil ha taushetsplikt
- › Hvordan har styret arbeidet, dokumentasjon gjennom fremleggelse av styreprotokoller
- › Samarbeidsplikt med bostyrer

3.2 Mer om informasjonsplikten

- › Kkl. § 101 - skyldneren plikter å skaffe bostyrer opplysninger
- › Kkl. § 120, annet ledd – erklæring fra skyldner
 - › opplysningen om økonomiske forhold er uttømmende og riktig
 - › registreringsforretningen er uttømmende og riktig
- › Kkl. § 103 - møte på skiftesamling

3.3 Sanksjoner ved manglende oppfyllelse av pliktene

- › Kkl. § 105 - frihetsinnskrekninger i form av pågrepelse og fremstilling for retten eller bostyrer eller fengsling forvaring
 - › fare for unndragelse av eiendeler
 - › brudd på reiseforbud
 - › grovt krenke sine plikter etter loven

3. Konkursbehandling i praksis – styrets rolle forts.

3.4 Realisasjon av eiendeler

› *Going concern*

- › Salg av virksomhet "as is" uten gjeld

› *Salg til nærstående*

- › Kkl. § 117 annet ledd – salg til nærstående kan ikke skje før kunngjøring har funnet sted i avis eller annet elektronisk medium. Budfrist kan ikke settes kortere enn en uke. Bestemmelsen kan fravikes dersom det anses uhensiktsmessig å kunngjøre salget

› *Abandonering*

- › Kkl. § 117 b) – bostyrer opphever konkursbeslaget og eiendelen går tilbake til skyldneren. Det betyr at risikoen for eiendelen går tilbake til skyldner. Dersom eiendelen er pantsatt bør styreleder straks ta kontakt med pantlover og avklare om pantlover vil tiltre pant i eiendelen.

3. Konkursbehandling i praksis – styrets rolle forts.

3.5 Regnskapet

- › En del av opplysningsplikten etter kkl. § 101 gjelder nettopp fremskaffelse av regnskap og regnskapsbilag og andre dokumenter av betydning for bobehandlingen
- › Hva med oppbevaringsplikten

Utgangspunkt

- › Asl. § 16-10 fjerde ledd – ved avvikling skal regnskapet oppbevares i henhold til regnskapslovens bestemmelser

Ved konkurs

- › Kkl. § 122 b) – bostyrer kan makulere regnskapet dersom ikke offentlige etater, politiet eller skyldner ønsker å oppbevare regnskapet
- › Prinsipputtalelse fra Skatteetaten 16. januar 2018 slår fast at oppbevaringsplikten også gjelder i konkurs. For personlige skyldnere er dette åpenbart. For aksjeselskaper er det ikke uttalt konkret hva styret plikter å gjøre dersom boet ikke har midler til makulering av regnskapet. Antakelig gjelder oppbevaringsplikten

4. Ansvar - konkurskarantene

4.1 Aksjelovens § 17-1 - styreansvar

- › Asl. § 17-1 – styreansvarsreglen i asl. § 17-1 gjelder også i konkurs. Det innebærer at styrets medlemmer kan bli ansvarlig overfor konkursbo på samme måte som ovenfor selskapet før det gikk konkurs
- › Styremedlemmene kan også bli ansvarlig på alminnelig uaktsomhetsgrunnlag uavhengig av asl. § 17-1 dersom skadegjørende handling eller unnlatelse ikke er gjort i kraft av vervet som styremedlem
- › Høyesterett – HR-2017-2375-A

"Det jeg her har trukket frem har betydning på tre plan, som alt i alt medfører at det personlige ansvaret for ledelsen etter aksjeloven § 17-1 for kreditortap som følge av unnlatt varsling, ikke nødvendigvis rekker like langt som den kontraktsrettslige varslingsplikten for selskapet. Jeg har hele tiden de løpende kontraktsforholdene i tanken."

- › *"For det første bør aktsomhetsnormen gi ledelsen et visst strategisk arbeidsrom utover det den kontraktsrettslige lojalitetsplikten isolert betraktet kan tilsi, også til å arbeide for å redde virksomheten «i det stille»."*
- › *"For det andre bør aksjeloven § 17-1 her praktiseres på en måte som gir selskapsledelsen en rimelig grad av forutsigbarhet. Insolvens er et innarbeidet og nokså avklart kriterium, og det er også ellers egnet som utgangspunkt for varslingsplikten. Aktsomhetsnormen for så vidt gjelder det tapet som en kreditor måtte lide fordi han ikke blir varslet om sviktende økonomi i selskapet, bør altså kunne presiseres slik at det ikke - iallfall ikke under ordinære forhold - vil være aktuelt med personlig ansvar så lenge ledelsen på et forsvarlig avklart grunnlag bygget på at selskapet var solvent."*
- › *"For det tredje tilsier hensynet til sammenheng med den etablerte aktsomhetsnormen under § 17-1 for så vidt gjelder styrets plikt til å begjære oppbud, at personlig ansvar for ikke å ha varslet kreditorene om økonomisk svikt ikke bør inntre selv om selskapet nok var insolvent, dersom det likevel var et realistisk håp om å kunne redde selskapet fra konkurs, selskapets ledelse arbeidet aktivt og lojalt med dette for øyet og kastet kortene innen rimelig tid. Jeg viser til Normann, Styremedlemmers erstatningsansvar i aksjeselskaper, 1994 side 502 og side 524."*

4. Ansvar - konkurskarantene

4.2 Konkurskarantene

- › Kkl. § 142 første ledd har to alternativer
 1. Vedkommende med skjellig grunn mistenkes for en straffbar handling i forbindelse med konkursen eller den virksomhet som har ført til insolvensen
 2. Det må antas at vedkommende på grunn av uforsvarlig forretningsførsel er uskikket til å stifte et nytt selskap eller være styremedlem eller daglig leder (administrerende direktør) i et slikt selskap
- › Vilkårene i 1 og 2 er alternative
- › Selv om vilkårene for konkurskarantene er til stede skal det ved avgjørelsen legges vekt på rimelighet
- › Konkurskarantene benyttes først og fremst overfor konkursgjengangere
- › Konkurskarantene innebærer at styremedlemmet i et en periode på 2 år regnet fra konkursåpningen ikke kan stifte selskap med begrenset ansvar og heller ikke sitte i styret eller være daglig leder i et slikt selskap. Konkurskarantene kan også gjelde for verv man allerede innehar.

5. Bobehandlingens avslutning

- › Selskapet slettes i Foretaksregisteret, kkl. §138, 2. ledd
- › Opplysninger om at man har vært styremedlem i et konkursrammet selskap forblir offentlig tilgjengelig i registeret i 5 år etter avsluttende kjennelse, kkl. § 11
- › Konkursregisteret innehar opplysninger om konkursbehandlingen inntil 3 år etter at boet er avsluttet, kkl. § 17

Takk for meg / Kontaktdetaljer

Leif Petter Madsen

lpm@wr.no

mob: +47 915 42 885

wr.no

Oslo • Bergen • London • Shanghai • Singapore

Foto: Wikborg Rein, Erik Burås/STUDIO B13, Ilja Hendel, Helge Hansen/Montag, istockphoto.com

Ansvarsforhold: Denne presentasjonen inneholder en overordnet beskrivelse av enkelte regler i norsk rett. Den utgjør ikke juridisk rådgivning, og ingen forretningsmessige beslutninger bør baseres på den.